

Nulägesanalys

Landskapets övergripande karaktär

Brommas geologiska uppbyggnad med skogsbevuxna, markanta bergspartier och moräner, samt gammal sjöbotten som blivit ängsmarker har gett området dess landskapsbild. Brommaområdet karaktäriseras av väl planerade, tidstypiska bebyggelseområdena är av hög kvalitet samt att bebyggelsen har underordnats landskapet. De förhållandevis glest exploaterade bebyggelseområdena är ofta skilda från varandra genom branta naturområden. Detta utgör tillsammans Brommas främsta karaktärsdrag.

Tunnlandsparken

Tunnlandsparken består dels av ett öppet dalstråk med klippta gräsytor och ett större skogsbeklätt höjdparti. Den öppna delen innehåller förutom plana gräsytor även pulkabacke och lekplats med gunglek, sandlek och klätterlek. De skogsbeklädda naturmarkpartierna nyttjas för rekreation, stigar finns upptrampade och platser för lek har skapats.

Tunnlandsparkens västra del utgörs av de Geermoräner vilka omfattas av Riksintresset för Naturmiljövård. Dessa består av väl utvecklade system av ryggar med storblockig morän, som visar hur den senaste inlandsisen drog sig tillbaka. Denna typ av moränryggar finns utspridda inom flera stadsdelar i Bromma såväl inom bebyggda kvarter som inom naturområden och parker. Terrängen i denna del av parken är brant och består av stora block. Vegetationen utgörs huvudsakligen av lövträd med inslag av tall. I den södervända sluttningen ovan kv. Penninglandet är ek det dominerande trädslaget. Vid fältinventeringen i maj växte vitsippor, myskmadra, liljekonvalj och vintergröna i markskiktet. Mindre upptrampade stigar mellan blocken tyder på att naturmarken används för rekreation. Det finns spår efter lek och en gunga sitter upphängd i en av ekarna.

I Program för Central Bromma pekas Tunnlandsparken ut som en av de parker som i och med utvecklingen kommer att få en viktig funktion som rekreationsyta i området.

Åkeslund

Området utmärks av den kuperade terrängen och den bostadsnära vegetationen. Gatustrukturen har anpassats till topografin vilket har gett ett slingrande gatunät. Lamellhusen har varsamt placerats in i landskapet med bevarad naturmark tätt inpå byggnaderna. Ut mot gata möter byggnaderna med grön förgårdsmark med blommande träd.

Olovslund

Byggnaderna ligger omgärdade av trädgårdar med häckar och lägre naturstensmurar mot gata. Frukträd och blommande buskar bidrar till gatugrönskan. Gatan är placerad i lågpunkt med bebyggelse på båda sidor. På höjderna reser sig naturmarken som en grön fond till småstugeområdet.

Olovslundsparken

Olovslundsparken ligger centralt placerad omgiven av villabebyggelsen. Parken är en av Brommas stadsdelsparker och består av ett naturmarksparti, en skogsbeklädd höjd, och en planare öppen del med lekplats, gräsytor och damm. På lekplatsen finns bollek, vattenlek i form av plaskdamm och gunglek.

Tunnlandsparken och Olovslundsparken är del av den sammanhängande gröna strukturen. Parkerna och stråken används för rekreation, gröna promenader samt som ekologisk spridningsväg.

Tunnlandparkens öppna dalstråk.

- Skogsklädd höjd
- Trädgårdar och bevarad naturmark vid fastighet
- Öppet landskapsrum

Tunnlandparkens ekbacke och de Geermoräner .

- Viktig rumsskapande landform
- Rumsskapande vegetationsfront
- Öppet landskapsrum
- Byggnad som utgör viktigt blickfång

Olovslundsparkens damm och öppna gräytor.

Bildkräftig! Stöckchen des Gabelstaplers, -Stapler und -Gabelstapler, 2021-05-25, Dnr 2019-13873

Parkstråken i området är något osammanhängande vilket gör det svårt att orientera sig. Mellan Olovslundsparken och Tunnlandsparken rör man sig längs Stugvägen eller över Olovslundsskolans skolgård.

Vid entrén in till parkvägen från Gustav III:s väg är området igenväxt vilket gör att de storvuxna ekarna och moränsystemet inte framstår så tydligt.

3. Parkentré intill Tunnländsparkens öppna dalgång är otydlig. Parkstråket behöver vika av kring en angöringsyta vid mötet med Gustav III:s väg.

A photograph showing a gravel parking area in the foreground. A paved path leads from the parking area into a wooded area. On the left side of the path, there is a green utility box with a blue top. Further back, a parking sign is visible, indicating a parking area. The background is filled with trees and foliage.

A gravel path leads through lush green bushes and trees towards a blue building in the background. The path is made of small, light-colored stones and is flanked by dense green foliage. In the background, a blue building with a white roof is visible, surrounded by more trees and a cloudy sky.

A photograph of a residential area. On the left is a red brick apartment building with several balconies. A paved path leads from the foreground towards the building. To the right of the path is a parking lot with several cars parked. In the background, there are trees with white blossoms and a cloudy sky. A black lamppost is visible on the right side of the path.

Kv Penninglandet 2 | Kulturmiljöutredning

Nulägesanalys

Fotografier från det östra gårdsrummet och parkeringsytan som kommer påverkas av föreslagen exploatering

Nulägesanalys

Viktiga vyer att studera

1. Från Gustav den III:s väg öster om kvarteret, relationen till Olovslundsskolan och Tunnländsparkens vegetationsfond.

2. Från Gustav den III:s väg väster om kvarteret, relationen till befintlig bebyggelse och Tunnlandsparkens vegetation som möter gata i fonden.

3. Från Tunnlandsparken parkstråk, relation stråk - gårdsrums, utblik mot Olovslundsskolan.

Identifikation av kulturhistoriskt värde

Begreppet kulturhistoriskt värde definieras av Riksantikvarieämbetet som ”*de möjligheter materiella och immateriella företeelser kan ge vad gäller att inhämta och förmedla kunskaper om och förståelse av olika skeenden och sammanhang - samt därigenom människors livsvillkor i skilda tider, inklusive de förhållanden som råder idag*”

Kulturhistoriskt värde definieras här med utgångspunkt i kriterierna: Kulturhistorisk helhet och relevans samt Möjlighet till kunskap och förståelse. Kriterierna fungerar som olika ingångar till en samlad bedömning och förklaring av kulturhistoriska värden utifrån vilka berättelser som kulturmiljön har potential att förmedla.

Bedömningen av det kulturhistoriska värdet är förankrad i historiken och de kulturhistoriska sammanhang som avgränsas där. Ett grundligt utforskande av områdets kulturhistoria är en förutsättning och själva fundamentet till en kulturhistorisk värdering.

Kungsväg med lång kontinuitet - spår av historisk markanvändning

Flera vägsträckningar i Bromma har en lång historisk kontinuitet och finns med på de allra äldsta kartorna över området. Gustav III:s Drottningholmsväg invigdes 1787 och var Brommas andra kungsväg som avsevärt förkortade och förenklade resan mellan Stockholms slott och Drottningholms slott. Nuvarande Gustav III:s väg är en liten bevarad del av den gamla vägsträckningen med en över 200 år lång kontinuitet. Utmed vägsträckningen finns många bevarade äldre torp och gårdsnamn bevarade som har fått ge namn till dagens bostadsområden, t ex Abrahamsberg, Olovslund och Åkeslund.

Sammantaget har det ett samhällshistoriskt värde och ett
kontinuitetsvärde.

Åkeslund och Abrahamsberg – välbevarade smalhusområden

Smalhusområdena i Åkeslund och Abrahamsberg har bevarat sin karaktär bättre än många av Stockholms övriga smalhusområden. Stadsplanernas funktionalistiska ideal med anpassning till terräng och vegetation är ännu högst påtaglig. Även husens karaktärsgivande detaljer är bevarade i ovanligt hög omfattning.

Detta har ett arkitekturhistoriskt värde samt ett stadsplanehistoriskt värde.

Olovslund småstugeområde – en sammanhållen helhetsmiljö

Egnahemsområdet från 1920-talets slut utgör ett av de första exemplen på den kommunala bostadspolitik. En föregångare för många områden av likartad typ inom och utom landet. Stadsdelen har en central park, husen är enhetliga med en tidstypisk utformning och gatumiljön är sammanhållen. Olovslund är utpekad av RAÄ som Riksintresse för kulturmiljövården.

Sammantaget har Olovslund ett samhällshistoriskt värde, ett stadsplanehistoriskt värde och ett miljöskapande värde.

1. Smalhus i Åkeslund
2. Småstugor med brutet tak i Olovslund
3. Olovslundsskolans svängda fasad
4. Kristofferskolan
5. De Geermorän i Olovslundsparken

3

4

5

Skolbyggnader i närområdet – tidstypisk arkitektur

Olovslundskolan uppfördes i funktionalistisk stil i början av 1930-talet, samtidigt med småstugeområdet Olovslund. Skolan ritades av arkitekt Paul Hedqvist, en av den tidens stora arkitekter som ritade ett 60-tal skolbyggnader runt om i landet.

Kristofferskolan är ett bra exempel på den antroposofiska arkitekturen och unik som skolanläggning i Stockholm. De första byggnaderna uppfördes på 1960-talet efter ritningar av arkitekt Erik Asmussen, som kom att bli den antroposofiska rörelsens arkitekt i Sverige. Anläggningen har successivt byggts ut i samma anda som de ursprungliga byggnaderna och utgör en intressant och särpräglad helhetsmiljö med stora kulturhistoriska värden.

Skolbyggnaderna har ett arkitektoniskt värde och ett arkitekturhistoriskt värde.

Grönstruktur med De Geer-morän - spår av inlandsisen

I Tunnländsparken i anslutning till projektområdet finns två partier av De Geer-morän vilken är en typ av morän som består av stora flyttblock. Den karaktäristiska moränryggen berättar om hur inlandsisen drog sig tillbaka i dessa trakter. De Geer morän finns även i norra delen av Olovslunden.

De Geer-moräner är synnerligen värdefulla och utgör ett riksintresse för naturvården. De har ett stort geologiskt, ett pedagogiskt värde och ett miljöskapande värde.

Ta tillvara och utveckla

Skala och material

- Anpassa ny bebyggelse till omgivande befintlig bebyggelse vad gäller skala och material. Den föreslagna bebyggelsen bör vara lägre än trädtoppshöjd.

Grönstruktur och de Geer morän

- Den för Bromma typiska landskapsbilden med skogsklädda höjder skall fortsatt vara avläsbar. Ekbacken norr om kvarteret ska fortsatt var tydligt avläsbar från Gustav den III:s väg.
- Störvuxna ekar på parkmark kring kvartersmarken har droppzonen inom kvartersmarken, Stockholms stads riktlinjer för hantering av värdefull vegetation skall följas. Schaktplaner skall tas fram.

Gårdsmiljöer

- Kvarteret bör ha grön förgårdsmark ut mot Gustav den III:s väg, gärna planterad med träd och buskar.
- Gården bör ligga i nivå med gata och ha en öppen struktur som fortsatt tillåter passage mellan Gustav den III:S väg och Tunnlandsparkens parkstråk.
- Gården bör ha gårdskvaliteter likt de övriga gårdarna.

Källor

Internet

Bebyggelseregistret: <http://www.bebyggelseregistret.raa.se/bbr2/sok/search.raa>

Fornsök: <https://app.raa.se/open/fornsok/>

Stockholms stadsmuseums kulturhistoriska klassificering: <https://stadsmuseet.stockholm.se/om-hus2/klassificering-och-k-markning/stadsmuseets-kulturhistoriska-klassificering/>

Stockholm stad DP map: http://kartor.stockholm.se/bios/dpwebmap/cust_sth/sbk/sthlm_sse/DPWebMap.html

Lantmäteriet: <https://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/search.html>

Lantmäteriet: <https://kartutskrift.lantmateriet.se/>

Digitala stadsmuseet:<http://digitalastadsmuseet.stockholm.se/fotoweb/>

SGU: http://apps.sgu.se/kartgenerator/maporder_sv.html

Rapporteur

Områdesanalys för centrala Bromma. Landskapslaget 2012

Program för centrala Bromma. Stockholm stad 2016